

CĐ14: PHẦN HÌNH HỌC

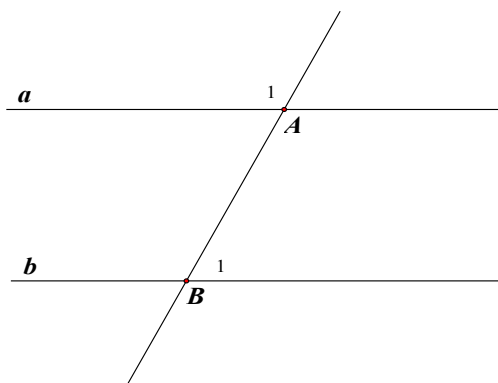
Dạng toán: Tính số đo góc, chứng minh góc bằng nhau, so sánh góc
Dạng toán: Tính độ dài đoạn thẳng, chứng minh đoạn thẳng bằng nhau
Dạng toán: Chứng minh tam giác bằng nhau
Dạng toán: Chứng minh ba điểm thẳng hàng
Dạng toán: Bất đẳng thức tam giác
Dạng toán: Chứng minh song song, vuông góc
Dạng toán: Hình khối trong thực tiễn
Dạng toán: Bài toán chứng minh tổng hợp

Dạng toán: Tính số đo góc, chứng minh góc bằng nhau, so sánh góc

A. Trắc nghiệm

Câu 1. (HSG 7 huyện Thanh Ba 2021 - 2022)

Cho $a \parallel b$ và $\angle A_1 = 2\angle B_1$ (hình vẽ bên). Số đo $\angle B_1$ bằng

A. 30° .

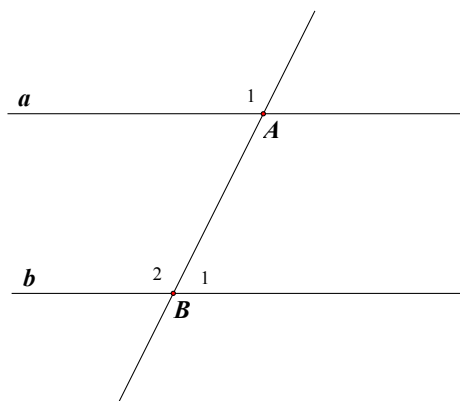
B. 60° .

C. 90° .

D. 45° .

Lời giải

Chọn B

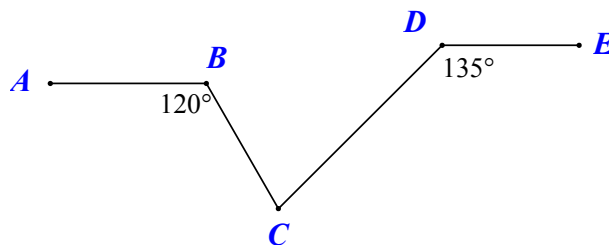

Vì $a \parallel b$ nên $\angle A_1 = \angle B_2$ (đồng vị) và $\angle A_1 = 2\angle B_1$

Mà $\widehat{B_1} + \widehat{B_2} = 180^\circ$ hay $\widehat{B_1} + \widehat{A_1} = 180^\circ$ mà $\widehat{A_1} = 2\widehat{B_1}$ (gt)
 $\Rightarrow \widehat{B_1} + 2\widehat{B_1} = 180^\circ \Rightarrow 3\widehat{B_1} = 180^\circ \Rightarrow \widehat{B_1} = 60^\circ$

Câu 2. (HSG 7 huyện Tam Nông, 2022 - 2023)

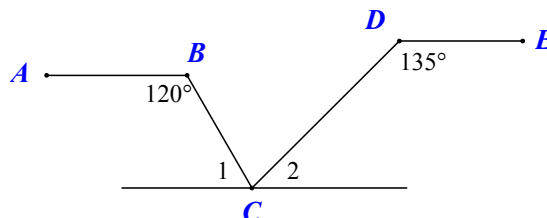
Cho hình vẽ $AB \parallel DE$. Số đo $\widehat{BCD}$ bằng

- A. 75° . B. 85° . C. 45° . D. 65° .

Lời giải

Chọn A

Kẻ đường thẳng qua C và song song với AB .

Mà $AB \parallel DE$ nên đường thẳng đó cũng song song với DE .

Do đó $\widehat{C_1} + \widehat{ABC} = 180^\circ$ và $\widehat{C_2} + \widehat{CDE} = 180^\circ$ (hai góc trong cùng phía)

$\Rightarrow \widehat{C_1} = 60^\circ, \widehat{C_2} = 45^\circ \Rightarrow \widehat{BCD} = 180^\circ - 60^\circ - 45^\circ = 75^\circ$

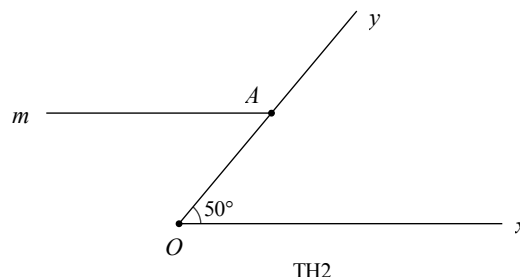
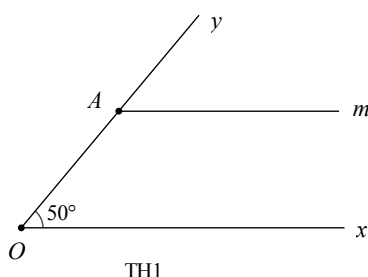
Câu 3. (HSG 7 huyện Thanh Ba 2021 - 2022; huyện Tân An 2017 - 2018; huyện Lâm Thao 2016 - 2017)

Cho $\widehat{xOy} = 50^\circ$, điểm A nằm trên Oy . Qua A vẽ tia Am . Để Am song song với Ox thì số đo của $\widehat{\theta Am}$ là:

- A. 50° . B. 130° . C. 50° và 130° . D. 80° .

Lời giải

Chọn C

TH1: Vì $Am \parallel Ox$

nên $\widehat{AOx} + \widehat{OAm} = 180^\circ$ (hai góc trong cùng phía)

Thay $\widehat{AOx} = 50^\circ$, ta có :

$$50^\circ + \widehat{OAm} = 180^\circ$$

$$\Rightarrow \widehat{OAm} = 180^\circ - 50^\circ = 130^\circ$$

TH2: Vì $Am \parallel Ox$

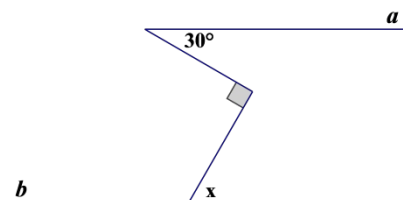
nên $\widehat{AOx} = \widehat{OAm}$ (hai góc so le trong)

mà $\widehat{AOx} = 50^\circ$

$$\Rightarrow \widehat{OAm} = 50^\circ$$

Câu 4. (HSG 7 huyện Thảo Lâm, 2022 - 2023)

Cho $a \parallel b$ như hình vẽ bên. Số đo góc x bằng:

A. 150° .

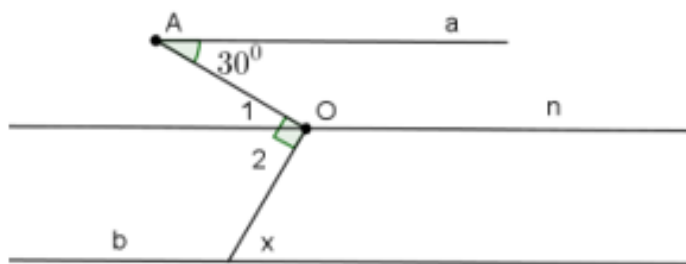
B. 90° .

C. 60° .

D. 30° .

Lời giải

Chọn C

Kẻ $n \parallel a \parallel b$

Vì $n \parallel a \Rightarrow \widehat{\theta_1} = \widehat{A}$ (2 góc so le trong)

$$\Rightarrow \widehat{\theta_1} = 30^\circ$$

$$\Rightarrow \widehat{\theta_2} = \widehat{\theta} - 30^\circ = 90^\circ - 30^\circ = 60^\circ$$

Vì $n \parallel b \Rightarrow x = \widehat{\theta_2}$ (2 góc so le trong)

$$\Rightarrow x = \widehat{\theta_2} = 60^\circ$$

Câu 5. (HSG 7 huyện Thanh Ba 2021 – 2022)

Cho $\triangle ABC$ có $\angle A = 40^\circ$; $\angle B - \angle C = 20^\circ$ trên tia đối của AC lấy điểm E sao cho $AE = AB$. Số đo $\angle BE$ là:

A. 80° .

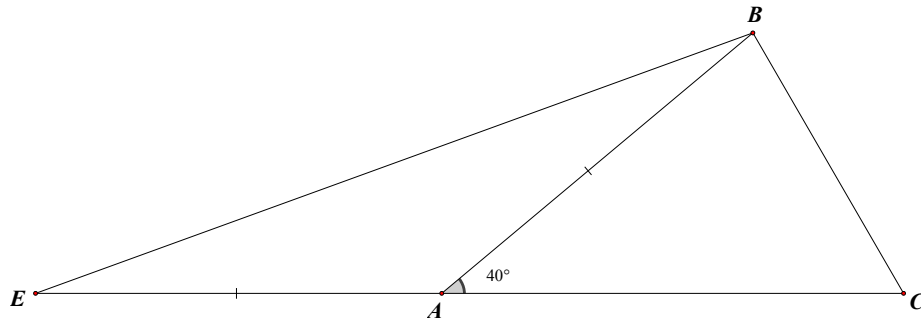
B. 100° .

C. 90° .

D. 120° .

Lời giải

Chọn B

Xét tam giác ABC có $\angle A + \angle B + \angle C = 180^\circ$ (định lý tổng ba góc trong tam giác) và $\angle A = 40^\circ$; $\angle B - \angle C = 20^\circ$ Suy ra $\angle B + \angle C = 140^\circ$ nên $\angle B = \frac{140^\circ + 20^\circ}{2} = 80^\circ$; $\angle C = 60^\circ$

Xét $\triangle AEB$ cân tại A (do $AE = AB$ (gt) nên $\angle AEB = \angle ABE$ (tính chất của tam giác cân) (1)

Lại có: $\angle BAC$ là góc ngoài tam giác AEB $\angle BAC = \angle AEB + \angle ABE$ (2)

$$\angle ABE = \frac{\angle BAC}{2} = 20^\circ$$

Từ (1) và (2) suy ra

Do đó $\angle BEC = \angle BAE + \angle ABE = 80^\circ + 20^\circ = 100^\circ$

Câu 6. (HSG 7 huyện Thảo Lâm, 2022 - 2023)

Cho $\triangle ABC$ vuông tại A . Trên cạnh BC lấy điểm 2 điểm D và E sao cho $BD = BA$; $CE = CA$. Khi đó $\angle DAE$ có số đo là.

A. 20° .

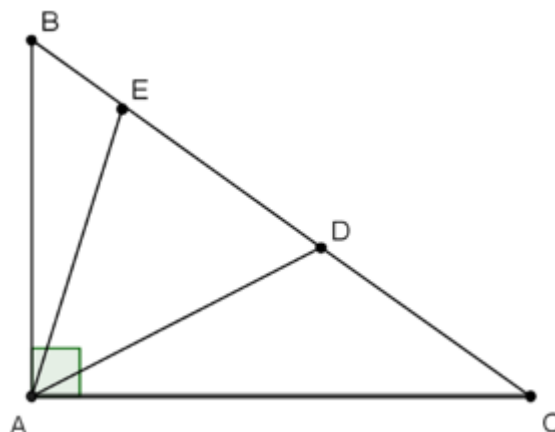
B. 30° .

C. 45° .

D. 60° .

Lời giải

Chọn C

Xét $\triangle ACE$ cân tại $C \Rightarrow \angle CAE = \angle EAC$

$\triangle BAD$ cân tại $B \Rightarrow \angle BAD = \angle BDA$

$$\Rightarrow \angle BAD + \angle CAE = \angle AED + \angle ADE$$

$$\Rightarrow 90^\circ + \angle BAE = 180^\circ - \angle BAE$$

$$\Rightarrow 2\angle BAE = 180^\circ - 90^\circ = 90^\circ$$

$$\Rightarrow \angle BAE = \frac{90^\circ}{2} = 45^\circ$$

Vậy $\angle DAE = 45^\circ$

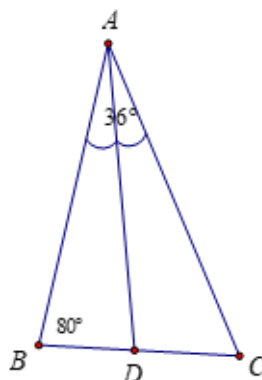
Câu 7. (HSG 7 huyện Sơn Động, 2022 - 2023)

Cho tam giác ABC có $\angle B = 80^\circ$, $\angle A = 36^\circ$. Tia phân giác $\angle BAC$ cắt BC tại D . Số đo $\angle ADC$ là

A. 90° . B. 88° . C. 82° . D. 98° .

Lời giải

Chọn D

Vì AD là phân giác của $\angle BAC$ nên $\angle BAD = \frac{1}{2} \angle BAC = \frac{1}{2} \cdot 36^\circ = 18^\circ$

Vì $\angle ADC$ là góc ngoài của $\triangle ABD$ nên $\angle ADC = \angle B + \angle BAD = 80^\circ + 18^\circ = 98^\circ$

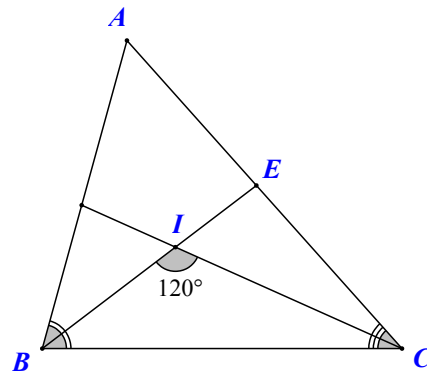
Câu 8. (HSG 7 huyện Tam Nông, 2022 - 2023)

Cho tam giác ABC . Hai tia phân giác của $\angle B$ và $\angle C$ cắt nhau tại I . Nếu $\angle BIC = 120^\circ$ thì số đo $\angle BAC$ bằng.

A. 120° . B. 100° . C. 90° . D. 60° .

Lời giải

Chọn D

Trong tam giác BIC có $\angle BIC + \angle IBC + \angle ICB = 180^\circ - 120^\circ = 60^\circ$

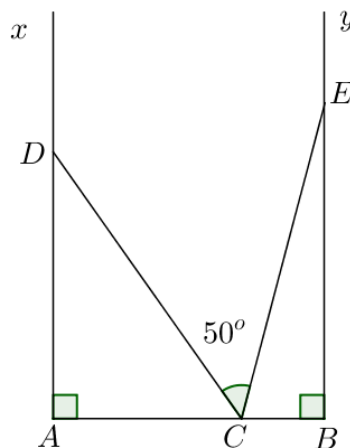
$$\Rightarrow 2\angle IBC + 2\angle ICB = 2 \cdot 60^\circ$$

Mà $\angle ABC = 2\angle IBC$ và $\angle ACB = 2\angle ICB$

$$\Rightarrow \angle ABC + \angle ACB = 120^\circ \Rightarrow \angle BAC = 180^\circ - (\angle ABC + \angle ACB) = 60^\circ$$

Câu 9. (HSG 7 Tam Nông, Phú Thọ 2021-2022)

Cho hình vẽ. Biết hai tia Ax, By vuông góc với AB . Trên hai tia Ax, By và đoạn AB lần lượt lấy các điểm D, E, C sao cho $\angle DCE = 50^\circ$.

Khi đó

A. $\angle ADC + \angle EEB = 90^\circ$

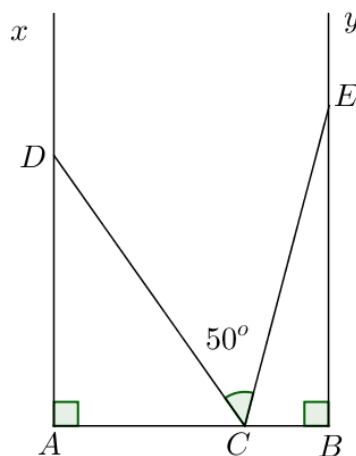
B. $\angle ADC + \angle EEB = 50^\circ$

C. $\angle ADC + \angle EEB = 100^\circ$

D. $\angle ADC + \angle EEB = 80^\circ$

Lời giải

Chọn B

Xét $\triangle ACD$ vuông tại A có $\angle ADC + \angle ACD = 90^\circ$ (hai góc nhọn phụ nhau)

Xét $\triangle BCE$ vuông tại B có $\angle EBC + \angle BCE = 90^\circ$ (hai góc nhọn phụ nhau)

$$\Rightarrow \angle ADC + \angle ACD + \angle EBC + \angle BCE = 180^\circ \Rightarrow (\angle ADC + \angle EBC) + (\angle ACD + \angle BCE) = 180^\circ \quad (1)$$

$$\text{Ta có } \angle ACD + \angle BCE + \angle BCE = 180^\circ \Rightarrow \angle ACD + 50^\circ + \angle BCE = 180^\circ \Rightarrow \angle ACD + \angle BCE = 130^\circ \quad (2)$$

$$\Rightarrow (\angle ADC + \angle EBC) + 130^\circ = 180^\circ \Rightarrow \angle ADC + \angle EBC = 50^\circ$$

Từ (1) và (2)

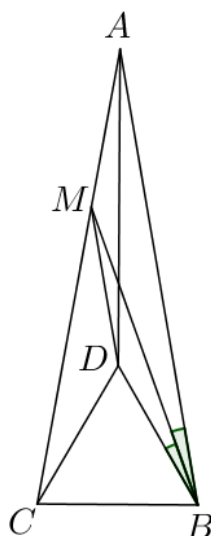
Câu 10. (HSG 7 huyện Tam Nông, Phú Thọ 2021 - 2022)

Cho tam giác ABC cân tại A , $\angle A = 20^\circ$. Vẽ tam giác đều DBC (D nằm trong tam giác ABC). Tia phân giác $\angle ABD$ cắt AC tại M . Số đo góc BDM là

- A. 140° .   B. 150° .   C. 160° .   D. 170° .

Lời giải

Chọn C

$$\triangle ABC \text{ cân tại } A, \angle A = 20^\circ \text{ suy ra } \angle ABC = \angle BCA = \frac{180^\circ - \angle BAC}{2} = \frac{180^\circ - 20^\circ}{2} = 80^\circ$$

$$\text{Mà } \triangle DBC \text{ đều suy ra } \angle DBC = \angle BCD = 60^\circ \Rightarrow \angle ABD = \angle BCA = 80^\circ - 60^\circ = 20^\circ$$

Có BM là tia phân giác của $\angle ABD$ suy ra $\angle ABM = \angle MBD = \frac{20^\circ}{2} = 10^\circ$

+) Xét $\triangle ABD$ và $\triangle ACD$ có
 $BD = DC$ (cạnh $\triangle DBC$ đều)
 Cạnh DA chung
 $AB = AC$ (vì tam giác ABC cân tại A)

Suy ra $\triangle ABD = \triangle ACD$ (c.c.c) $\Rightarrow \angle BDA = \angle CDA, \angle BAD = \angle CAD$ (hai góc tương ứng)

+) $\angle BAD = \angle CAD$ mà $\angle BAC = 20^\circ \Rightarrow \angle BAD = \angle CAD = \frac{20^\circ}{2} = 10^\circ$

+) có $\angle BDA + \angle CDA + \angle BDC = 360^\circ \Rightarrow \angle BDA + \angle CDA + 60^\circ = 360^\circ \Rightarrow \angle BDA + \angle CDA = 300^\circ$
 mà $\angle BDA = \angle CDA$ suy ra $\angle BDA = \angle CDA = 150^\circ$ (1)

+) Xét $\triangle AMB$ và $\triangle MAD$ có
 $\angle BAM = \angle MAD (= 10^\circ)$
 Cạnh AB chung
 $\angle ABM = \angle ADM (= 10^\circ)$

Suy ra $\triangle AMB = \triangle MAD$ (g.c.g) $\Rightarrow AM = MD; MB = AD$ (hai cạnh tương ứng)

+) Xét $\triangle DMB$ và $\triangle DMA$ có
 $MB = AD$
 $\angle BDM = \angle MAD (= 10^\circ)$
 $DB = AM$

Suy ra $\triangle DMB = \triangle DMA$ (g.c.g)
 $\Rightarrow \angle ADM = \angle BMD$ (hai góc tương ứng) (2)

+) Xét $\triangle DMB$ có $\angle BDM + \angle MBD + \angle BMD = 180^\circ \Rightarrow \angle BDA + \angle ADM + 10^\circ + \angle BMD = 180^\circ$ (3)
 $\Rightarrow 150^\circ + \angle ADM + 10^\circ + \angle ADM = 180^\circ \Rightarrow \angle ADM = 10^\circ$
 $\Rightarrow \angle BDM = \angle BDA + \angle ADM = 150^\circ + 10^\circ = 160^\circ$

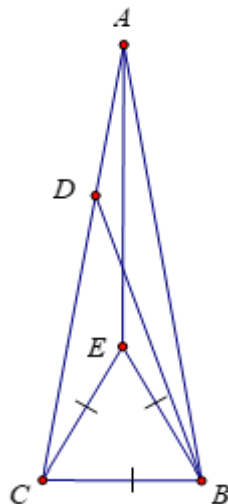
Câu 11. (HSG 7 huyện Hoài Nhơn 2018 – 2019)

Cho tam giác ABC cân tại $A, \angle A = 20^\circ$. Trên cạnh AB lấy điểm D sao cho $AD = BC$. Số đo của góc BDC là:

- A. 50° .   B. 70° .   C. 30° .   D. 80° .

Lời giải

Chọn C

Vẽ tam giác đều EBC . Ta có: $BC = CE = EB$

Mà $AD = BC$ (gt)

Nên $AD = BE$.

Chứng minh $\triangle AEB = \triangle AEC (c.c.c) \Rightarrow \angle EAB = \angle EAC$, do đó $\angle EAB = \frac{20^\circ}{2} = 10^\circ$

$\triangle ABC$ cân tại A, mà $\angle A = 20^\circ$ (gt) $\Rightarrow \angle ABC = (180^\circ - 20^\circ) : 2 = 80^\circ$

$\triangle EBC$ đều nên $\angle EBC = 60^\circ$, tia BE nằm giữa hai tia $BA, BC \Rightarrow \angle ABE = 80^\circ - 60^\circ = 20^\circ$

Xét $\triangle ABE$ và $\triangle BAD$ có AB cạnh chung; $\angle ABE = \angle BAD = 20^\circ; BE = AD$

Vậy $\triangle ABE = \triangle BAD (c.g.g) \Rightarrow \angle BAE = \angle ABD = 10^\circ$

Mà $\angle BDC = \angle BAD + \angle ABD$ (góc ngoài của $\triangle ABD$)

Nên $\angle BDC = 20^\circ + 10^\circ = 30^\circ$.

Câu 12. (HSG 7 huyện Tân An 2017 - 2018)

Cho tam giác ABC cân tại A , $\angle A = 20^\circ$. Trên cạnh AB lấy điểm D sao cho $BD = BC$. Số đo của góc BDC là:

A. 50°

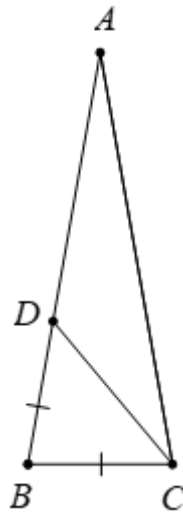
B. 70°

C. 30°

D. 80°

Lời giải

Chọn A

+) Xét $\triangle ABC$ có:

$$\angle BAC + \angle ABC + \angle ACB = 180^\circ \quad (\text{tổng ba góc trong một tam giác})$$

$$20^\circ + \angle ABC + \angle ACB = 180^\circ$$

$$\Rightarrow \angle ABC + \angle ACB = 160^\circ$$

mà $\angle ABC = \angle ACB$ ($\triangle ABC$ cân tại A)

$$\Rightarrow \angle ABC = \angle ACB = 80^\circ$$

+) Ta có: $AD = BC$ (gt)

$\Rightarrow \triangle BDC$ cân tại B .

+) Xét $\triangle BDC$ có:

$$\angle DBC + \angle BDC + \angle BCD = 180^\circ \quad (\text{tổng ba góc trong một tam giác})$$

$$80^\circ + \angle BDC + \angle BCD = 180^\circ$$

$$\angle BDC + \angle BCD = 100^\circ$$

mà $\angle BDC = \angle BCD$ ($\triangle BDC$ cân tại B)

$$\Rightarrow \angle BDC = \angle BCD = 50^\circ$$

Câu 13. (HSG 7 Tam Nông, Phú Thọ 2021-2022)

Cho tam giác ABC có $\angle A = 2\angle B + 2\angle C$. Các phân giác trong hai góc B và C cắt nhau tại I . Số

đo góc $\angle BIC$ là

A. 150° .

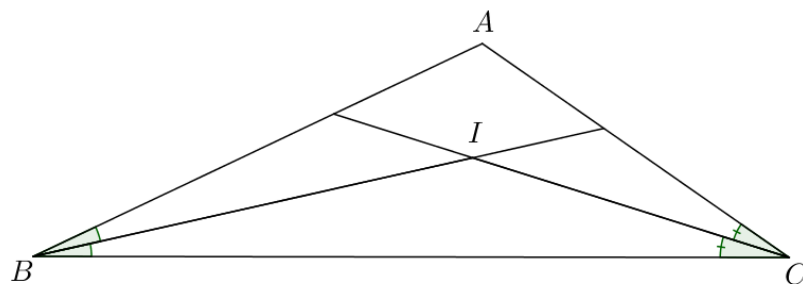
B. 155° .

C. 160° .

D. 120° .

Lời giải

Chọn A

Xét $\triangle ABC$ có $\angle A + \angle B + \angle C = 180^\circ$ (ĐL tổng ba góc của một tam giác)

$$\Rightarrow \angle A = 180^\circ - (\angle B + \angle C)$$

$$180^\circ - (\angle B + \angle C) = 2(\angle B + \angle C) \Rightarrow \angle B + \angle C = 60^\circ$$

Ta có

Các phân giác trong hai góc B và C cắt nhau tại I nên ta có $\angle IBC = \frac{\angle B}{2}$; $\angle ICB = \frac{\angle C}{2}$ (t/c đường phân giác của một góc)

$$\Rightarrow \angle IBC + \angle ICB = \frac{\angle B + \angle C}{2} = \frac{60^\circ}{2} = 30^\circ$$

Xét $\triangle IBC$ có $\angle IBC + \angle ICB + \angle BIC = 180^\circ$ (ĐL tổng ba góc của một tam giác)

$$\Rightarrow 30^\circ + \angle BIC = 180^\circ \Rightarrow \angle BIC = 150^\circ$$

Câu 14. (HSG 7 trường THCS Phan Đình Phùng 2017 - 2018)

Cho tam giác ABC vuông tại B , $AB = 6$, $\angle A = 30^\circ$. Phân giác góc C cắt AB tại D . Khi đó độ dài đoạn thẳng BD và AD lần lượt là:

A. 2; 4

B. 3; 3

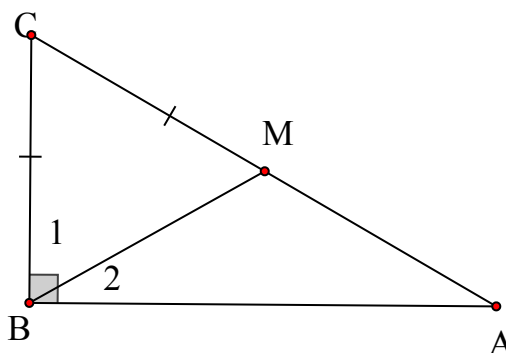
C. 4; 2

D. 1; 5

Lời giải

Chọn A

* Chứng minh nhận xét: Nếu một tam giác vuông có một góc nhọn bằng 30° thì cạnh góc vuông đối diện với nó bằng nửa cạnh huyền.

Xét $\triangle ABC$, ta có: $\angle B = 90^\circ$, $\angle A = 30^\circ$

Trên cạnh AC lấy điểm M sao cho $CM = BC$

Ta có: $\triangle BCM$ cân tại C .

Mà $\angle C + \angle A = 90^\circ$ (tính chất tam giác vuông)

Suy ra: $\angle C = 90^\circ - \angle A = 90^\circ - 30^\circ = 60^\circ$

Suy ra: $\triangle BCM$ đều

Suy ra: $BC = CM = BM$ và $\angle B_1 = 60^\circ$

Ta có: $\angle B_1 + \angle B_2 = \angle ABC = 90^\circ$

$\Rightarrow \angle B_2 = 90^\circ - \angle B_1 = 90^\circ - 60^\circ = 30^\circ$

Trong $\triangle BAM$, ta có: $\angle B_2 = \angle A = 30^\circ$

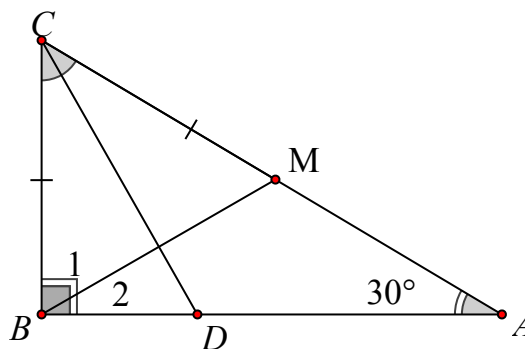
Suy ra: $\triangle BAM$ cân tại M (vì có 2 góc kề cạnh AB bằng nhau)

Hay $AM = MB$

Suy ra: $BC = CM = AM$ mà $CM + MA = AC \Rightarrow BC = \frac{1}{2} AC$.

Vậy: **Nếu một tam giác vuông có một góc nhọn bằng 30° thì cạnh góc vuông đối diện với nó bằng nửa cạnh huyền.**

Áp dụng vào bài tập

Ta có: $\angle BCD = \angle DCA = \frac{\angle BCD}{2} = \frac{60^\circ}{2} = 30^\circ$ (Vì CD là tia phân giác của $\angle BCD$)

Xét $\triangle DAC$ có: $\angle A = \angle DCA = 30^\circ$

$\Rightarrow \triangle DAC$ cân tại $D \Rightarrow DC = DA$

Xét $\triangle BDC$ vuông tại B , có $\angle BCD = 30^\circ$

$\Rightarrow BD = \frac{1}{2} DC$

$\Rightarrow BD + DA = \frac{DC}{2} + DC = \frac{3DC}{2} = AB$

$\Rightarrow 3DC = 2AB \Rightarrow DC = \frac{2AB}{3} = \frac{2.6}{3} = 4$

$$\Rightarrow DC = DA = 4$$

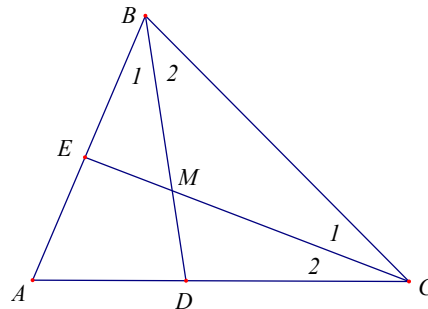
$$\Rightarrow BD = \frac{1}{2}DC = \frac{1}{2} \cdot 4 = 2$$

B. Tự luận

Câu 1. (HSG 7 huyện Nghi Xuân 2022 - 2023)

Cho tam giác ABC có $\angle BAC = 60^\circ$. Tia phân giác của góc B cắt AC ở D . Tia phân giác của góc C cắt AB ở E ; BD và CE cắt nhau tại M . Tính $\angle EMD$?

Lời giải

Xét $\triangle ABC$ có: $\angle A + \angle ABC + \angle ACB = 180^\circ \Rightarrow \angle ABC + \angle ACB = 120^\circ$

$$\Rightarrow \angle B_2 + \angle C_1 = 120^\circ : 2 = 60^\circ$$

Xét $\triangle BMC$ có $\angle B_2 + \angle C_1 + \angle BMD = 180^\circ \Rightarrow \angle BMD = 180^\circ - 60^\circ = 120^\circ$

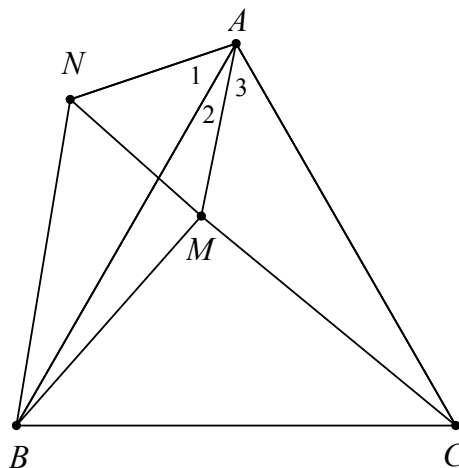
$$\Rightarrow \angle EMD = \angle BMD = 120^\circ \text{ (hai góc đối đỉnh)}$$

Vậy $\angle EDM = 120^\circ$

Câu 2. (HSG 7 huyện Hoàng Hóa 2017 - 2018)

Cho tam giác đều ABC . M là một điểm nằm trong tam giác sao cho $MA : MB : MC = 3 : 4 : 5$. Tính số đo góc AMB .

Lời giải

Do $MA : MB : MC = 3 : 4 : 5$

$$\frac{MA}{3} = \frac{MB}{4} = \frac{MC}{5} = a$$

Đặt $\Rightarrow MA = 3a, MB = 4a, MC = 5a$

Trên nửa mặt phẳng bờ AC dựng tam giác đều AMN .

$\Rightarrow AM = AN = MN = 3a$ và $\angle AMN = 60^\circ$

Xét $\triangle ABN$ và $\triangle ACM$ có:

$AB = AC$ (gt)

$AN = AM (=3a)$

$\angle A_1 = \angle A_3 (=60^\circ - \angle A_2)$

$\Rightarrow \triangle ABN = \triangle ACM$ (c - g - c)

$\Rightarrow BN = CM = 5a$

Xét $\triangle BMN$ có: $BN^2 = (5a)^2 = 25a^2$

$BM^2 + MN^2 = (4a)^2 + (3a)^2 = 25a^2$

$\Rightarrow BN^2 = BM^2 + MN^2$

$\Rightarrow \triangle BMN$ vuông tại M (định lý Pytago đảo)

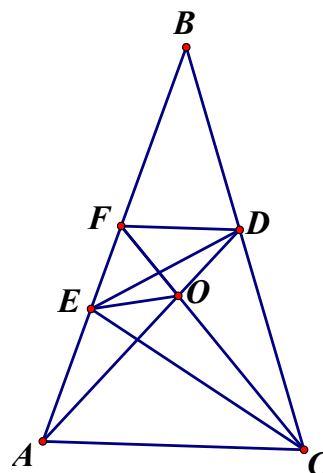
$\Rightarrow \angle NMB = 90^\circ$

$\Rightarrow \angle AMB = \angle AMN + \angle NMB = 90^\circ + 60^\circ = 150^\circ$

Câu 3. (HSG 7 huyện Như Xuân, 2018 - 2019)

Cho tam giác ABC có $\angle BAC = \angle BCA = 80^\circ$. Ở miền trong của tam giác vẽ hai tia Ax và Cy cắt BC, BA lần lượt tại D và E . Cho biết $\angle CAD = 60^\circ, \angle ECA = 50^\circ$. Tính số đo $\angle ADE$.

Lời giải

Kẻ tia CF sao cho $\angle ACF = 60^\circ$ ($F \in AB$), Tia CF cắt AD tại O

$$\Rightarrow \Delta AOC; \Delta FOD \text{ đều} \Rightarrow OA = OC = AC; OF = OD = FD$$

$$\Delta AEC \text{ có: } \angle EAC = 80^\circ, \angle ACE = 50^\circ \Rightarrow \angle ECA = 50^\circ \Rightarrow \Delta AEC \text{ cân tại } A$$

$$\text{Có } \angle EAO = 20^\circ \Rightarrow \angle AEO = \angle OEA = 80^\circ \Rightarrow \angle EOF = 40^\circ$$

$$\text{Suy ra } \angle AFC = 180^\circ - 80^\circ - 60^\circ = 40^\circ = \angle EOF$$

$$\Rightarrow \Delta EOF \text{ cân tại } E \Rightarrow EO = EF$$

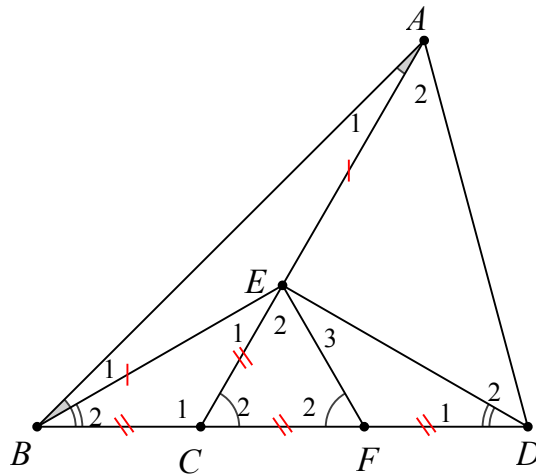
$$\Rightarrow \Delta FDE = \Delta ODE (c.c.c) \Rightarrow \angle ODE = \angle FDE = \frac{1}{2} \angle FDA = \frac{1}{2} 60^\circ = 30^\circ$$

$$\text{Vậy } \angle ADE = 30^\circ$$

Câu 4. (HSG 7 huyện Diễn Châu 2022 - 2023; huyện Phù Ninh 2018 - 2019; huyện Nam Sách 2017 - 2018; trường Tân Lạc; huyện Ngọc Lặc 2015 - 2016)

Cho tam giác ABC có $\angle B = 45^\circ$, $\angle C = 120^\circ$. Trên tia đối của tia CB lấy điểm D sao cho $CD = 2CB$. Tính $\angle ADB$?

Lời giải

Trên CA lấy điểm E sao cho $AE = BE \Rightarrow \Delta EBA$ cân tại E

$$\Rightarrow \angle B_1 = \angle A_1 = 15^\circ \Rightarrow \angle B_2 = 30^\circ$$

Ta có $\angle E_1 = \angle A_1 + \angle B_2 = 30^\circ$ (tính chất góc ngoài của tam giác)

Do đó ΔCBE cân tại $C \Rightarrow CB = CE$

Gọi F là trung điểm $CD \Rightarrow CB = CE = CF = FD$

Tam giác CEF cân tại C có $\angle E_2 = 180^\circ - \angle E_1 = 60^\circ$ nên CEF là tam giác đều.

$$\Rightarrow CE = CF = FD = EF \Rightarrow \Delta EDF \text{ cân tại } F$$

$$\angle D_1 = \angle E_3 = \frac{\angle E_2}{2} = 30^\circ$$

Suy ra

Xét tam giác CDE ta có: $\angle CED = \angle E_2 + \angle E_3 = 60^\circ + 30^\circ = 90^\circ$ (1)

Ta có: $\angle D_1 = \angle B_1 \Rightarrow \triangle EBD$ cân tại $E \Rightarrow EB = ED \Rightarrow EA = ED (=EB)$ (2)

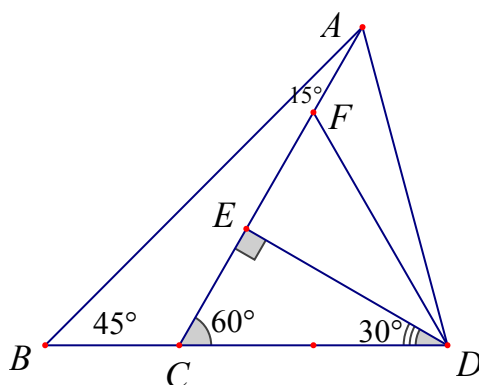
Từ (1) và (2) suy ra $\triangle EDA$ vuông cân tại $E \Rightarrow \angle D_2 = 45^\circ$

Vậy $\angle ADB = \angle D_1 + \angle D_2 = 30^\circ + 45^\circ = 75^\circ$

Câu 5. (HSG 7 huyện Đông Hưng; huyện Vũ Thư 2022 - 2023)

Cho tam giác ABC có $\angle BAC = 15^\circ$, $\angle ABC = 45^\circ$, trên tia đối của tia CB lấy điểm D sao cho $CD = 2CB$. Tính số đo $\angle ADC$.

Lời giải

Kẻ $DE \perp CA$.

Xét $\triangle ABC$, có $\angle ACB = 180^\circ - 45^\circ - 15^\circ = 120^\circ \Rightarrow \angle ACD = 60^\circ$ hay $\angle ECD = 60^\circ$.

Xét $\triangle CED$ có $\angle CED = 90^\circ$, $\angle ECD = 60^\circ \Rightarrow \angle EDC = 30^\circ$ nên $\triangle CED$ là nửa tam giác đều.

Trên tia đối của tia EC lấy điểm F sao cho $EC = EF$.

$\triangle DCF$ có đường cao DE đồng thời là trung tuyến và có $\angle ECD = 60^\circ$ nên là tam giác đều.

$\Rightarrow CE = \frac{1}{2}CD \Rightarrow CE = CB \Rightarrow \triangle EBC$ cân tại C

$\Rightarrow \angle BEC = \angle ECB = 30^\circ = \angle EDC \Rightarrow \triangle EBD$ cân tại E .

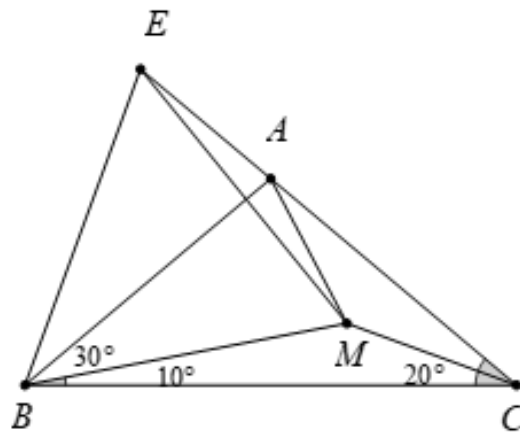
$\Rightarrow \angle EBA = 15^\circ \Rightarrow \triangle BEA$ cân tại $E \Rightarrow EA = EB = ED \Rightarrow \triangle AED$ vuông cân $\Rightarrow \angle ADE = 45^\circ$

Vậy $\angle ADB = \angle ADE + \angle EDB = 75^\circ$

Câu 6. (HSG 7 huyện Kinh Môn 2022 - 2023; trường Ngô Gia Tự 2017 - 2018; trường Nguyễn Du, huyện Nga Sơn 2016 - 2017)

Cho tam giác ABC có $AB = AC$, $\angle A = 100^\circ$. Điểm M nằm trong tam giác ABC sao cho $\angle MBC = 10^\circ$, $\angle MCB = 20^\circ$. Tính số đo góc $\angle AMB$.

Lời giải

+) Ta có tam giác ABC cân tại A và $\angle A = 100^\circ$
 $\Rightarrow \angle ABC = \angle ACB = \frac{180^\circ - 100^\circ}{2} = 40^\circ$

Trên tia CA lấy điểm E sao cho $CE = CB \Rightarrow \triangle BCE$ cân tại $C \Rightarrow \angle BEC = \angle EBC = 70^\circ$

+) Xét $\triangle MCB$ và $\triangle MCE$ có:

MC chung

$$\angle MCB = \angle MCE (=20^\circ)$$

$$CB = CE \text{ (cách lấy điểm } E \text{)}$$

Suy ra $\triangle MCB = \triangle MCE$ (c - g - c)

$$\Rightarrow \angle MBC = \angle MEC = 10^\circ \Rightarrow \angle MBE = \angle MEB = 70^\circ - 10^\circ = 60^\circ$$

$$\Rightarrow \triangle MEB \text{ đều} \Rightarrow BM = BE$$

$$\Rightarrow \text{Ta có } \angle MBA = \angle CBA - \angle CBM = 40^\circ - 10^\circ = 30^\circ$$

$$\text{Mặt khác } \angle ABE = \angle MBE - \angle MBA = 60^\circ - 30^\circ = 30^\circ$$

$$\text{Suy ra } \angle ABE = \angle ABM (=30^\circ)$$

Suy ra

+) Xét $\triangle MAB$ và $\triangle EAB$ có:

AB chung

$$\angle MBA = \angle EBA (=30^\circ)$$

$$BM = BE \text{ (cmt)}$$

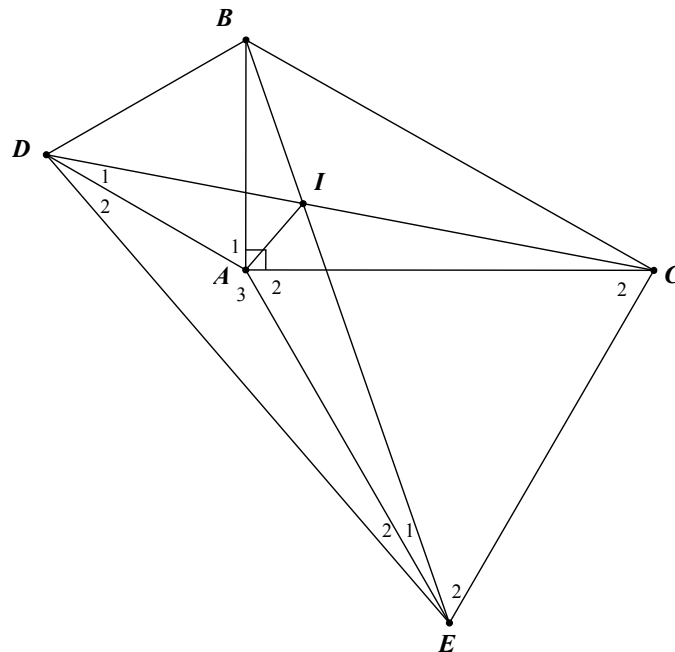
Suy ra $\triangle MAB = \triangle EAB$ (c - g - c)

$$\Rightarrow \angle AMB = \angle AEB = 70^\circ$$

Câu 7. (HSG 7 huyện Thạch Thành 2017- 2018)

Cho tam giác ABC vuông tại A . Vẽ về phía ngoài tam giác ABC các tam giác đều ABD và ACE . Gọi I là giao điểm của BE và CD . Chứng minh rằng $\angle EIC = 60^\circ$ và IA là tia phân giác của $\angle DIE$.

Lời giải

$$\begin{cases} \angle DAC = \angle A_1 + 90^\circ = 60^\circ + 90^\circ = 150^\circ \\ \angle BAE = \angle A_2 + 90^\circ = 60^\circ + 90^\circ = 150^\circ \end{cases} \Rightarrow \angle DAC = \angle BAE$$

Ta có:

Xét $\triangle DAC$ và $\triangle BAE$ có

$$DA = BA \text{ (gt)}$$

$$\angle DAC = \angle BAE \text{ (cmt)}$$

$$AC = AE \text{ (gt)}$$

$$\Rightarrow \triangle DAC = \triangle BAE \text{ (c.g.c)}$$

$$\Rightarrow BE = CD \text{ (hai cạnh tương ứng)}$$

$$\text{Ta có: } \angle A_3 + \angle A_1 + \angle BAC + \angle A_2 = 360^\circ$$

$$\Leftrightarrow \angle A_3 + 60^\circ + 90^\circ + 60^\circ = 360^\circ$$

$$\Leftrightarrow \angle A_3 = 150^\circ = \angle DAC$$

Xét $\triangle DAE$ và $\triangle BAE$ có

$$DA = BA \text{ (gt)}$$

$$\angle A_3 = \angle DAC \text{ (cmt)}$$

AE chung

$$\Rightarrow \triangle DAE = \triangle BAE \text{ (c.g.c)}$$

$$\Rightarrow DE = BE$$

Vậy $\triangle BDE$ cân tại E

Ta có: $\triangle DAC = \triangle BAE$ (cmt)

$$\Rightarrow \hat{E}_1 = \hat{E}_1 \text{ (hai góc tương ứng)}$$

Lại có: $\hat{F}_1 + \hat{E}_2 + \hat{FCE} = 180^\circ$ (tổng 3 góc trong $\triangle ICE$)

$$\Leftrightarrow \hat{F}_1 + (\hat{AEC} - \hat{E}_1) + (\hat{E}_1 + \hat{E}_2) = 180^\circ$$

$$\Leftrightarrow \hat{F}_1 + 60^\circ - \hat{E}_1 + \hat{E}_1 + 60^\circ = 180^\circ$$

$$\Leftrightarrow \hat{F}_1 + 120^\circ = 180^\circ \quad (\hat{E}_1 = \hat{E}_1)$$

$$\Leftrightarrow \hat{F}_1 = 60^\circ$$

Vì $\triangle DAE = \triangle BAE$ (cmt) $\Rightarrow \hat{E}_1 = \hat{E}_2$ (hai góc tương ứng)

$\Rightarrow EA$ là tia phân giác của $\hat{DEI}$ (1)

Vì $\begin{cases} \triangle DAC = \triangle BAE \\ \triangle DAE = \triangle BAE \end{cases} \Rightarrow \triangle DAC = \triangle DAE \Rightarrow \hat{D}_1 = \hat{D}_2$ (hai góc tương ứng)

$\Rightarrow DA$ là tia phân giác của $\hat{EDC}$ (2)

Từ (1) và (2) $\Rightarrow A$ là giao điểm của 2 tia phân giác trong $\triangle DIE$

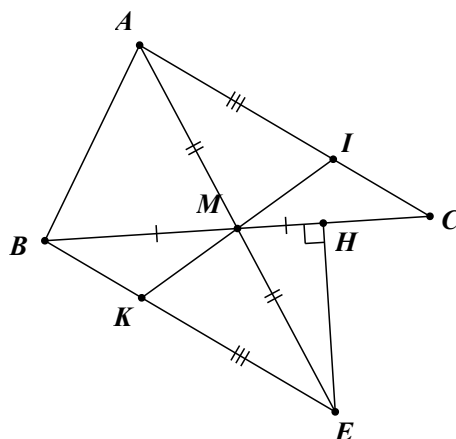
$\Rightarrow IA$ là đường phân giác thứ 3 trong $\triangle DIE$

Vậy IA là tia phân giác của $\hat{DIE}$.

Câu 8. (HSG 7 Huyện 2017 - 2018)

Cho tam giác ABC , M là trung điểm của BC . Trên tia đối của tia MA lấy điểm E sao cho $ME = MA$. Gọi I là một điểm trên AC , K là một điểm trên EB sao cho $AI = EK$. Từ E kẻ $EH \perp BC$ ($H \in BC$). Biết $\hat{HBE} = 50^\circ$; $\hat{MEB} = 25^\circ$. Tính $\hat{HEM}$ và $\hat{BME}$.

Lời giải

Xét $\triangle AMC$ và $\triangle EMB$ có:

$$AM = EM \text{ (gt)}$$

$$\angle AMC = \angle EMB \text{ (đối đỉnh)}$$

$$BM = MC \text{ (gt)}$$

$$\text{Nên } \triangle AMC = \triangle EMB \text{ (c.g.c)}$$

$$\Rightarrow AC = EB$$

Vì $\triangle AMC = \triangle EMB \Rightarrow \angle MAC = \angle MEB$, 2 góc ở vị trí so le trong được tạo bởi đường thẳng AC, EB cắt đường thẳng AE)

$$\Rightarrow AC \parallel BE$$

Xét $\triangle AMI$ và $\triangle EMK$ có: $AM = EM$ (gt)

$$\angle MAI = \angle MEK (\triangle AMC = \triangle EMB)$$

$$AI = EK \text{ (gt)}$$

$$\Rightarrow \triangle AMI = \triangle EMK \text{ (c.g.c)}$$

$$\Rightarrow \angle AMI = \angle EMK$$

$$\text{Mà } \angle AMI + \angle IME = 180^\circ \text{ (Kề bù)}$$

$$\Rightarrow \angle EMK + \angle IME = 180^\circ \Rightarrow \text{ba điểm } I, M, K \text{ thẳng hàng.}$$

Trong tam giác vuông BHE ($\angle H = 90^\circ$) có $\angle HBE = 50^\circ \Rightarrow \angle HEB = 40^\circ$

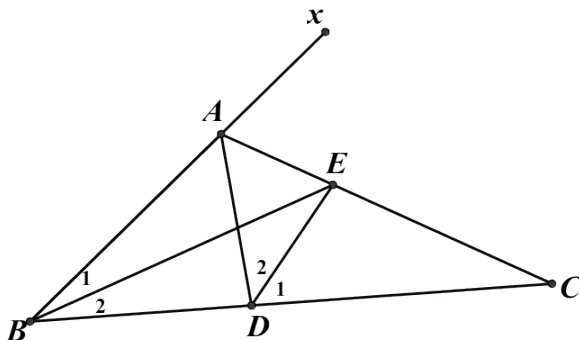
$$\Rightarrow \angle HEM = \angle HEB - \angle MEB = 40^\circ - 25^\circ = 15^\circ$$

$\angle BME$ là góc ngoài tại đỉnh M của $\triangle HEM$ nên $\angle BME = \angle HEM + \angle MHE = 15^\circ + 90^\circ = 105^\circ$
(định lý góc ngoài của tam giác)

Câu 9. (HSG 7 trường THCS Hiệp Thành 2016 - 2017)

Cho tam giác ABC có $\angle A = 120^\circ$. Các đường phân giác AD và BE , tính số đo của góc BED

Lời giải

Gọi Ax là tia đối của tia AB ta có: $\angle BAD = \angle DAC = 60^\circ$

Xét $\triangle ABD$ có AE là tia phân giác góc ngoài của đỉnh A ; BE là phân giác của góc B chúng cắt nhau tại E nên DE là phân giác góc ngoài của D ,

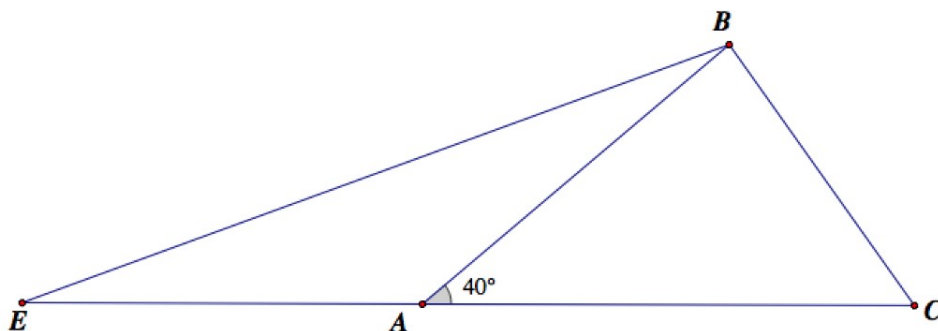
$$\angle BED = \angle D_1 - \angle B_2 = \frac{\angle ADC - \angle ABC}{2} = \frac{\angle BAD}{2} = 30^\circ$$

Xét $\triangle BED$ có

Câu 10. (HSG 7 huyện Đức Thọ, 2022 - 2023)

Tam giác ABC có $\angle A = 40^\circ$; $\angle B - \angle C = 30^\circ$. Trên tia đối của tia AC lấy điểm E sao cho $AE = AB$. Tính số đo góc CBE .

Lời giải

Ta có: $\angle A + \angle B + \angle C = 180^\circ$ (tổng ba góc của tam giác)

$$\Rightarrow \angle B + \angle C = 180^\circ - \angle A = 180^\circ - 40^\circ = 140^\circ$$

$$\text{Mà } \angle B - \angle C = 30^\circ \Rightarrow \angle B = 85^\circ, \angle C = 55^\circ$$

Có: $\angle BAE + \angle BAC = 180^\circ$ (2 góc kề bù)

$$\Rightarrow \angle BAE = 180^\circ - \angle BAC = 180^\circ - 40^\circ = 140^\circ$$

Xét $\triangle BAE$ có: $AE = AB \Rightarrow \triangle BAE$ cân tại E

$$\Rightarrow \angle ABE = \angle AEB = \frac{180^\circ - \angle BAE}{2} = \frac{180^\circ - 140^\circ}{2} = 20^\circ$$

$$\text{Vậy } \angle CBE = \angle ABC + \angle ABE = 85^\circ + 20^\circ = 105^\circ$$

Câu 11. (HSG 7 huyện Quỳnh Phụ năm 2021 - 2022)

Cho $\triangle ABC$ có độ dài ba cạnh là $BC = a, AC = b, AB = c$ thỏa mãn: $a^2 + b^2 > 5c^2$.

Chứng minh rằng: $\angle C < 60^\circ$

Lời giải

Trong $\triangle ABC$: Giả sử $c \geq a > 0 \Rightarrow c^2 \geq a^2$

$$a^2 + b^2 > 5c^2 \Rightarrow a^2 + b^2 > 5a^2 \Rightarrow b^2 > 4a^2 \Rightarrow b > 2a \quad (1)$$

Mà

$$\text{Vì } c^2 \geq a^2 \Rightarrow c^2 + b^2 \geq a^2 + b^2 \text{ mà } a^2 + b^2 > 5c^2$$

$$\Rightarrow c^2 + b^2 > 5c^2 \Rightarrow b^2 \geq 4c^2 \Rightarrow b > 2c \quad (2)$$

Từ (1) và (2) $\Rightarrow 2b > 2a + 2c \Rightarrow b > a + c$ (vô lý vì a, b, c là độ dài 3 cạnh của 1 tam giác).
 Vậy $c < a$

Lập luận tương tự có $c < b$

Suy ra c là cạnh ngắn nhất $\Rightarrow \hat{C}$ nhỏ nhất

$$\Rightarrow \begin{cases} \hat{C} < \hat{A} \\ \hat{C} < \hat{B} \end{cases} \Rightarrow 3\hat{C} < \hat{A} + \hat{B} + \hat{C} = 180^\circ \Rightarrow 3\hat{C} < 180^\circ \Rightarrow \hat{C} < 60^\circ$$

Vậy $\hat{C} < 60^\circ$

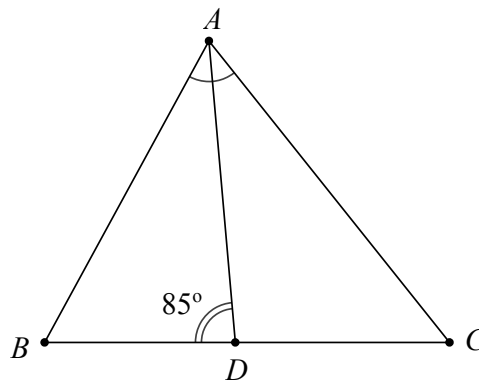
Câu 12. (HSG 7 huyện Quốc Oai 2016 - 2017)

Cho $\triangle ABC$, tia phân giác của $\hat{A}$ cắt BC tại D . Biết $\hat{ADB} = 85^\circ$.

a) Tính $\hat{B} - \hat{C}$

b) Tính các góc của $\triangle ABC$ nếu $4\hat{B} = 5\hat{C}$

Lời giải

a) Xét $\triangle ADC$ có $\hat{ADB}$ là góc ngoài tại D

$$\text{Suy ra } \hat{ADB} = \hat{C} + \hat{DAC} = 85^\circ \quad (1)$$

Xét $\triangle ADB$ có $\hat{ADC}$ là góc ngoài tại D

$$\text{Suy ra } \hat{ADC} = \hat{B} + \hat{BAD} = 180^\circ - 85^\circ = 95^\circ$$

Mà $\hat{DAC} = \hat{BAD}$ (vì AD là tia phân giác của $\hat{A}$), suy ra $\hat{B} + \hat{DAC} = 95^\circ \quad (2)$

Từ (1) và (2) suy ra $\hat{B} - \hat{C} = 95^\circ - 85^\circ = 10^\circ$

b) Ta có $4\hat{B} = 5\hat{C}$, suy ra $\frac{\hat{B}}{5} = \frac{\hat{C}}{4}$

Áp dụng tính chất dãy tỉ số bằng nhau ta có:

$$\frac{\angle B}{5} = \frac{\angle C}{4} = \frac{\angle B - \angle C}{5 - 4} = 10^\circ \quad (\text{Vì } \angle B - \angle C = 10^\circ)$$

$$\text{Suy ra: } \angle B = 5 \cdot 10^\circ = 50^\circ; \angle C = 4 \cdot 10^\circ = 40^\circ$$

$$\text{Xét } \triangle ABC \text{ có } \angle A + \angle B + \angle C = 180^\circ \quad (\text{Định lý tổng ba góc trong tam giác})$$

$$\text{Suy ra } \angle A = 180^\circ - \angle B - \angle C = 180^\circ - 50^\circ - 40^\circ = 90^\circ$$

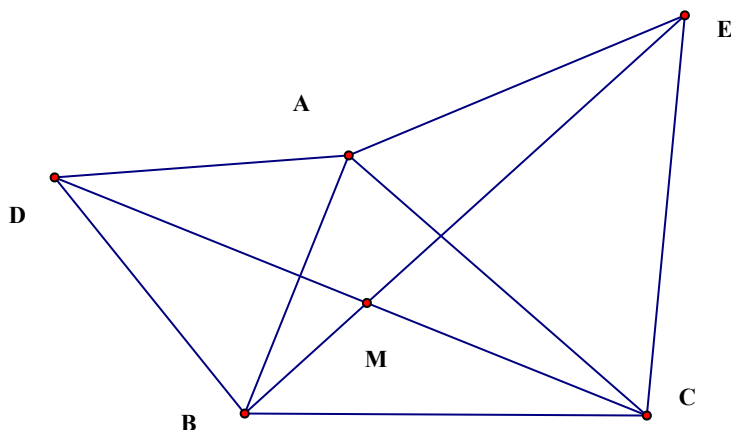
Câu 13. (HSG 7 huyện 2022 - 2023)

Cho tam giác nhọn ABC . Vẽ về phía ngoài tam giác ABC các tam giác đều ABD và ACE .
Gọi M là giao điểm của DC và BE .

a) Chứng minh $\triangle ABE = \triangle ADC$

b) Tính số đo $\angle BMC$

Lời giải

Xét $\triangle ABE$ và $\triangle ADC$ có:

$$AD = AB \quad (\triangle ABD \text{ đều})$$

$$AC = AE \quad (\triangle ACE \text{ đều})$$

$$\angle BAE = \angle DAC (=60^\circ + \angle BAC)$$

$$\Rightarrow \triangle ABE = \triangle ADC \quad (\text{c.g.c})$$

$$\angle BMC = \angle MCE + \angle CEM = \angle MCA + \angle ACE + \angle CEM$$

$$= \angle AEM + \angle ACE + \angle CEM = \angle AEC + \angle ACE = 60^\circ + 60^\circ = 120^\circ$$

Câu 14. (HSG 7 thị xã Kỳ Anh 2022 - 2023)

Tính số đo bằng độ của góc tạo bởi kim phút và kim giờ của một chiếc đồng hồ vào lúc đồng hồ chỉ 12 giờ 20 phút?

Lời giải

Tính từ 12 giờ đúng đến 12 giờ 20 thì kim phút quay được 120° , kim giờ quay được 10° .

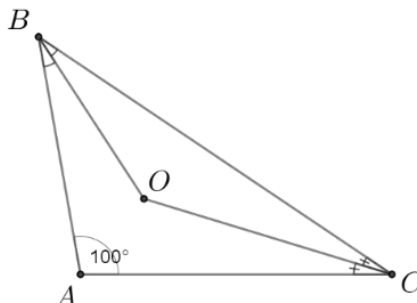
Vậy số đo của góc tạo bởi kim phút và kim giờ của một chiếc đồng hồ chỉ 12 giờ 20 phút là:

$$120^\circ - 10^\circ = 110^\circ$$

Câu 15. (HSG 7 thị xã Kỳ Anh 2022 - 2023)

Tam giác ABC có số đo góc A bằng 100° . Tia phân giác của góc ABC và tia phân giác của góc ACB cắt nhau tại O . Tính số đo của góc BOC ?

Lời giải

Ta có $\angle BAC + \angle ABC + \angle ACB = 180^\circ$ (tổng ba góc trong một tam giác)

$$100^\circ + \angle ABC + \angle ACB = 180^\circ$$

$$\angle ABC + \angle ACB = 180^\circ - 100^\circ = 80^\circ$$

$$\angle OBC = \frac{\angle ABC}{2}$$

Ta lại có: (vì BO là tia phân giác của $\angle ABC$)

$$\angle BCO = \frac{\angle ACB}{2} \quad (\text{tia } CO \text{ là tia phân giác của } \angle ACB)$$

$$\angle OBC + \angle BCO = \frac{\angle ABC}{2} + \frac{\angle ACB}{2} = \frac{80^\circ}{2} = 40^\circ$$

Suy ra

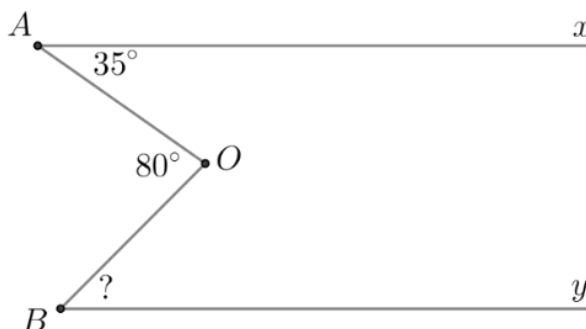
$$\angle OBC + \angle BCO + \angle BOC = 180^\circ \quad (\text{tổng ba góc trong một tam giác})$$

$$\angle BOC = 180^\circ - (\angle OBC + \angle BCO) = 180^\circ - 40^\circ = 140^\circ$$

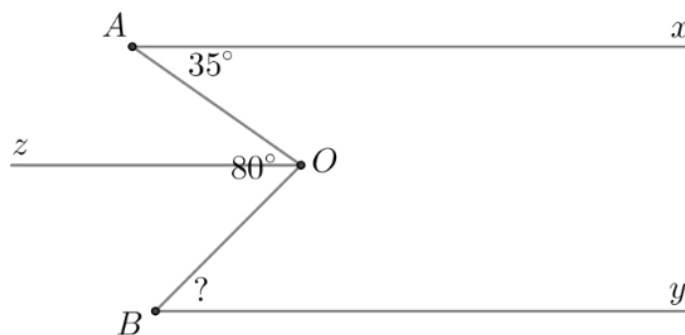
Suy ra

Câu 16. (HSG 7 huyện Yên Bình 2022 - 2023)

Trong hình bên, cho $Ax \parallel By$; Biết $\angle A = 35^\circ$ và $\angle O = 80^\circ$. Tính góc B .

Lời giải

Qua O kẻ $Oz \parallel Ax$

Vì $Oz \parallel Ax$ nên $\angle A = \angle AOz = 35^\circ$ (hai góc so le trong)

Mà $\angle AOz + \angle BOz = \angle AOB$

$$\Rightarrow 35^\circ + \angle BOz = 80^\circ \Rightarrow \angle BOz = 45^\circ$$

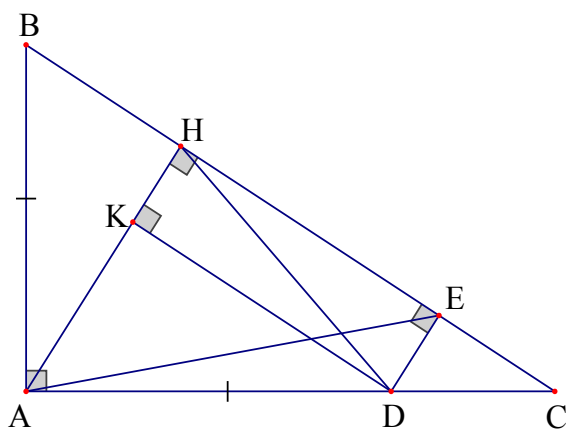
Do $Oz \parallel Ax$ mà $Ax \parallel By$ nên $Oz \parallel By$

$$\Rightarrow \angle B = \angle BOz = 45^\circ \quad (2 \text{ góc so le trong}).$$

Câu 17. (HSG 7 huyện Anh Sơn 2022 - 2023)

Cho tam giác ABC vuông tại A có $AB < AC$. Vẽ $AH \perp BC$ ($H \in BC$), trên cạnh AC lấy điểm D sao cho $AD = AB$. Vẽ $DE \perp BC$. Tính số đo góc AEC .

Lời giải

Kẻ $DK \perp AH, (K \in AH)$

Ta có: $DE \perp BC$; $KH \perp BC \Rightarrow DE \parallel KH$.

Xét tam giác KHD và tam giác EDH có :

$$\left. \begin{array}{l} AD \text{ chung} \\ \angle DHK = \angle EDH (\text{slt}) \\ \angle DKH = \angle HED = 90^\circ \end{array} \right\} \Rightarrow \Delta KHD = \Delta EDH$$

(cạnh huyền- góc nhọn)

Nên $DK = EH$.

Vi: $\angle DAK + \angle HAB = 90^\circ$; $\angle HAB + \angle HBA = 90^\circ \Rightarrow \angle DAK = \angle HBA$

Xét tam giác ADK và tam giác AHB có:

$$\left. \begin{array}{l} AD = AB \\ \angle DAK = \angle HBA \text{ (cmt)} \\ \angle DKA = \angle AHB = (90^\circ) \end{array} \right\} \Rightarrow \triangle ADK = \triangle BAH$$

(cạnh huyền- góc nhọn)

$$\Rightarrow DK = AH \text{ mà } DK = EH \Rightarrow EH = HA$$

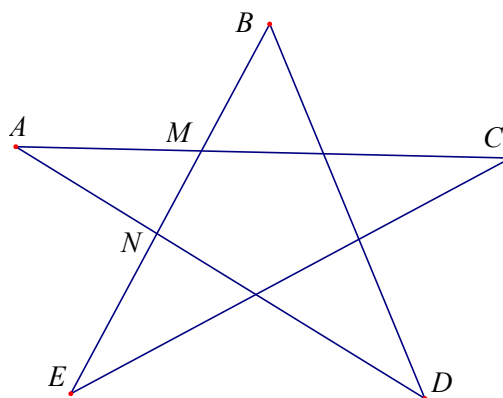
Xét $\triangle AHE$ có $\angle H = 90^\circ$, $EH = AH$ nên $\triangle AHE$ vuông cân tại $H \Rightarrow \angle AEH = 45^\circ$

Mà $\angle AEH + \angle EEA = 180^\circ$ (hai góc kề bù) suy ra $\angle AEC = 180^\circ - 45^\circ = 135^\circ$

Câu 18. (HSG 7 huyện Nghi Xuân 2022-2023)

Trong hình bên, tính $\angle A + \angle B + \angle C + \angle D + \angle E$?

Lời Giải

Gọi giao điểm của BE và AC , AD lần lượt là M , N .

Ta có $\angle AMN$ là góc ngoài của tam giác $MCE \Rightarrow \angle AMN = \angle C + \angle E$

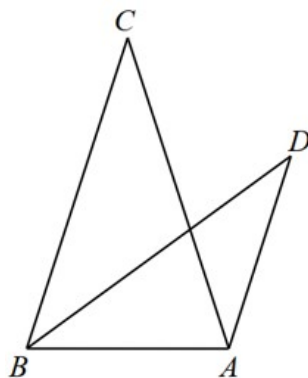
$\angle ANM$ là góc ngoài của tam giác $BND \Rightarrow \angle ANM = \angle B + \angle D$

Xét $\triangle AMN$ có $\angle A + \angle AMN + \angle ANM = 180^\circ \Rightarrow \angle A + \angle B + \angle C + \angle D + \angle E = 180^\circ$

Vậy $\angle A + \angle B + \angle C + \angle D + \angle E = 180^\circ$

Câu 19. (HSG 7 Đức Thọ, Hà Tĩnh 2021 – 2022)

Cho hình vẽ bên. Biết $BC \parallel AD$, $CA = CB$, $AB = AD$ và $\angle C = \angle D$. Tính số đo $\angle BAC$.

Lời giải

Vì $BC \parallel AD$ nên $\widehat{C} = \widehat{CAD}$ (2 góc so le trong) (1)

Vì $CA = CB$ nên $\triangle CAB$ cân tại C suy ra $\widehat{CAB} = \frac{180^\circ - \widehat{C}}{2}$ (tính chất tam giác cân) (2)

Vì $AB = AD$ nên $\triangle DAB$ cân tại D suy ra $\widehat{ABD} = \widehat{D}$ (tính chất tam giác cân)

Mà $\widehat{ABD} + \widehat{D} + \widehat{BAD} = 180^\circ$

$\Rightarrow 2\widehat{D} + \widehat{BAD} = 180^\circ \Rightarrow 2\widehat{C} + \widehat{BAC} + \widehat{CAD} = 180^\circ$ (vì $\widehat{C} = \widehat{D}$) (3)

$$2\widehat{C} + \frac{180^\circ - \widehat{C}}{2} + \widehat{C} = 180^\circ \Rightarrow 5\widehat{C} = 180^\circ \Rightarrow \widehat{C} = 36^\circ$$

Từ (1), (2), (3) suy ra

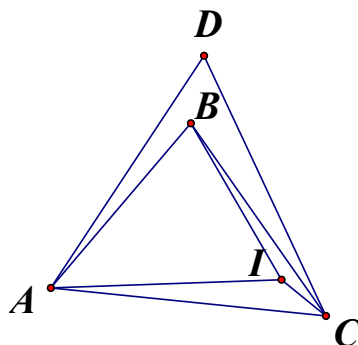
$$\Rightarrow \widehat{CAB} = \frac{180^\circ - 36^\circ}{2} = 72^\circ$$

Vậy $\widehat{BAC} = 72^\circ$

Câu 20. (HSG 7 Yên Mỹ, Hưng Yên 2021 – 2022)

Cho $\triangle ABC$ cân tại B , có $\widehat{ABC} = 80^\circ$. Lấy điểm I nằm trong tam giác sao cho $\widehat{IAC} = 10^\circ$ và $\widehat{ICA} = 30^\circ$. Tính số đo $\widehat{AIB}$.

Lời giải

Do $\triangle ABC$ cân tại B , có $\widehat{ABC} = 80^\circ$

$$\Rightarrow \widehat{BAC} = \widehat{BCA} = \frac{180^\circ - \widehat{ABC}}{2} \quad (\text{Số đo góc ở đáy của một tam giác cân})$$

$$\Rightarrow \angle BAC = \angle BCA = \frac{180^\circ - 80^\circ}{2} = 50^\circ$$

Vì $\angle HAC = 10^\circ$ và $\angle PCA = 30^\circ$ nên $\angle HAB = 40^\circ$ và $\angle PCB = 20^\circ$

Vẽ tam giác đều ACD như hình vẽ

Suy ra: $\angle BAD = \angle BCD = 10^\circ$

Xét $\triangle ABD$ và $\triangle DBC$ có:

$$\angle BAD = \angle BCD = 10^\circ; AB = BC; AD = DC$$

$$\text{Nên } \triangle ABD = \triangle CBD \text{ (c-g-c)} \Rightarrow \angle ADB = \angle CDB = \frac{60^\circ}{2} = 30^\circ$$

Xét $\triangle ABD$ và $\triangle AIC$ có: $AD = AC; \angle BAD = \angle IAC = 10^\circ; \angle BDA = \angle ICA = 30^\circ$

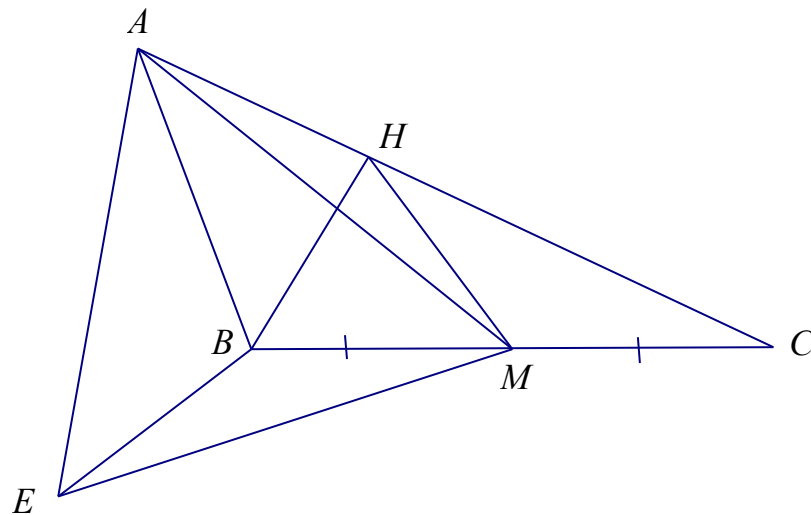
Nên $\triangle ABD = \triangle AIC$ (g-c-g) $\Rightarrow AB = AI$ (Hai cạnh tương ứng)

$$\text{Nên } \triangle AIB \text{ cân tại } A \text{ do đó: } \angle AIB = \frac{180^\circ - 40^\circ}{2} = 60^\circ$$

Câu 21 . (HSG 7 Bắc Ninh 2022 - 2023)

Cho tam giác ABC , đường trung tuyến AM , $\angle MAB = 30^\circ$, $\angle C = 30^\circ$. Tính số đo $\angle ABC$ biết $\angle ABC$ là góc tù.

Lời giải

Kẻ BH vuông góc với AC tại H suy ra $\Rightarrow \triangle BHC$ là tam giác nửa đều

$$BH = \frac{BC}{2}$$

Có

Có $\triangle BHC$ vuông tại H có trung tuyến $HM \Rightarrow HM = \frac{BC}{2} = BM$

Suy ra $MB = BH = MH$ (1) và $\triangle BMH$ đều $\Rightarrow \angle BMH = 60^\circ$ hay $\angle BMA + \angle HMA = 60^\circ$ (*)

Vẽ $\triangle MAE$ đều (E và M khác phía đối với AB) $\Rightarrow \angle AME = 60^\circ$ hay $\angle BME + \angle AMB = 60^\circ$ (*)

Từ (*) và (**) có $\angle BME = \angle HMA$

Do $\angle MAB = 30^\circ$ suy ra AB vừa là phân giác vừa là trung trực của $EM \Rightarrow MB = EB$ (2)

Xét $\triangle AMH$ và $\triangle EMB$ có: $MH = MB$ (cmt), $\angle HME = \angle BMA$ (cmt), $MA = ME$ (cmt)

Suy ra $\triangle AMH = \triangle EMB$ (c.g.c) nên $AH = EB$ (3)

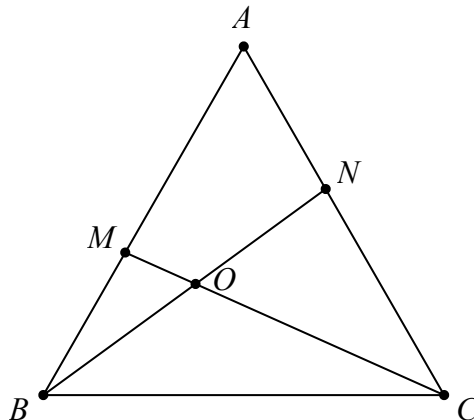
Từ (1), (2) và (3) suy ra $AH = BH \Rightarrow \triangle AHB$ vuông cân tại H nên $\angle ABH = 45^\circ$

Từ đó $\angle ABC = \angle ABH + \angle HBC = 45^\circ + 60^\circ = 105^\circ$.

Câu 22. (HSG 7 Điện Bàn 2022 - 2023).

Cho tam giác đều ABC . Trên các cạnh AB và AC lần lượt lấy hai điểm M và N sao cho $AM = CN$ ($M \neq A, M \neq B; N \neq A, N \neq C$). Gọi O là giao điểm của BN và CM . Chứng tỏ rằng tổng $\angle MAN + \angle MON$ có giá trị không đổi.

Lời giải

Ta có: $AC = CB$ (vì $\triangle ABC$ đều)

$\angle BCN = \angle CAM$ ($\triangle ABC$ đều)

$AM = CN$ (gt)

Suy ra: $\triangle CBN = \triangle ACM$ (c.g.c) $\Rightarrow \angle CBO = \angle ACM$

$\Rightarrow \angle CBO + \angle OCB = \angle ACO + \angle OCB = \angle ACB = 60^\circ$

Trong tam giác BOC có $\angle BOC = 180^\circ - (\angle CBO + \angle OCB) = 180^\circ - 60^\circ = 120^\circ$,

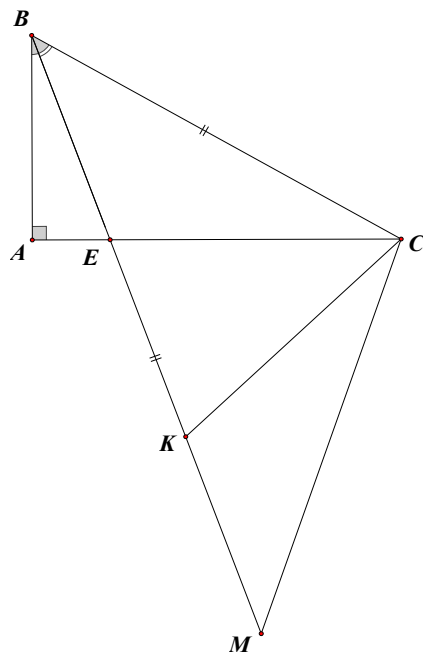
suy ra $\angle MON = \angle BOC = 120^\circ$ (đối đỉnh)

Từ đó ta có: $\angle MAN + \angle MON = 60^\circ + 120^\circ = 180^\circ$ (không đổi).

Câu 23. (HSG 7 huyện Hà Trung, tỉnh Thanh Hóa 2021 - 2022)

Cho tam giác ABC vuông tại A . Trên AC lấy điểm E sao cho $\angle EBC = 2\angle ABE$. Trên tia BE lấy điểm M sao cho $EM = BC$. So sánh $\angle MBC$ và $\angle BMC$.

Lời giải

Trên tia BE lấy điểm K sao cho $BK = BC$ (1) suy ra $\triangle BKC$ cân tại B
 $\Rightarrow \angle BKC = \angle BCK = \frac{180^\circ - \angle BKC}{2} = \frac{180^\circ - \angle BKC}{2} = 90^\circ - \frac{1}{2}\angle EBC = 90^\circ - \angle ABE = \angle AEB$

Mà $\angle AEB = \angle CEK$ (đối đỉnh)
 $\Rightarrow \angle BKC = \angle CEK \Rightarrow \triangle CKE$ cân tại $C \Rightarrow CE = CK$ và $\angle ECK = \angle KEC$
 $\Rightarrow \angle EBC = \angle KCM$ (cùng bù với hai góc bằng nhau).

Mà $BK = EM$ nên $BE = KM$

Xét $\triangle CEB$ và $\triangle CKM$ có
 $CE = CK$ ($\triangle CKE$ cân tại C)

$\angle EBC = \angle KCM$ (cmt)

$BE = KM$ (cmt)

Do đó $\triangle CEB = \triangle CKM$ (c-g-c) $\Rightarrow \angle MBC = \angle BMC$ (hai góc tương ứng)

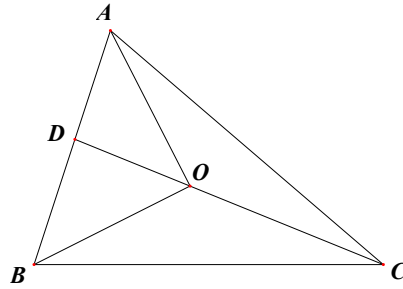
Câu 24. (HSG 7 huyện Tam Dương, tỉnh Vĩnh Phúc năm học 2021 - 2022)

Cho tam giác ABC , O là điểm nằm trong tam giác.

a) Chứng minh rằng $\angle BOC = \angle A + \angle ABO + \angle ACO$.

b) Biết $\angle ABO + \angle ACO = 90^\circ - \frac{\angle A}{2}$ và tia BO là tia phân giác của $\angle ABC$. Chứng minh rằng tia CO là tia phân giác của $\angle ACB$.

Lời giải

a) Chứng minh rằng $\angle BOC = \angle A + \angle ABO + \angle ACO$.

Gọi D là giao điểm của CO và cạnh AB

Xét $\triangle BOD$ có $\angle BOC = \angle BBO + \angle BDO$ (tính chất góc ngoài của tam giác)

$\triangle ADC$ có $\angle BDC = \angle A + \angle ACO$ (tính chất góc ngoài của tam giác)

Hay $\angle BDO = \angle A + \angle ACO$

Suy ra $\angle BOC = \angle BBO + \angle BDO = \angle BBO + \angle A + \angle ACO$

Vậy $\angle BOC = \angle A + \angle ABO + \angle ACO$

b) Nếu $\angle ABO + \angle ACO = 90^\circ - \frac{\angle A}{2}$ thì $\angle BOC = \angle A + 90^\circ - \frac{\angle A}{2} = 90^\circ + \frac{\angle A}{2}$

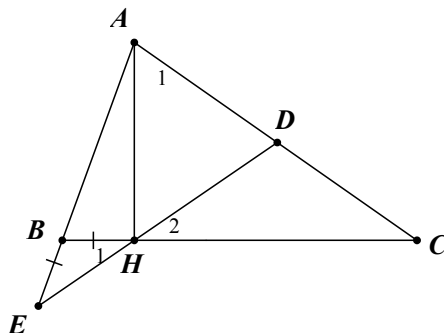
Xét $\triangle BOC$ ta có:

$$\angle OCB = 90^\circ - \frac{\angle A + \angle ABC}{2} = 90^\circ - \frac{180^\circ - \angle ACB}{2} = \frac{\angle ACB}{2}$$

Câu 25. (HSG 7 huyện Thái Thụy 2017- 2018)

Cho tam giác ABC có $\angle B < 90^\circ$ và $\angle B = 2\angle C$. Kẻ đường cao AH . Trên tia đối của tia BA lấy điểm E sao cho $BE = BH$. Đường thẳng HE cắt AC tại D . Chứng minh $\angle BEH = \angle ACB$

Lời giải

Tam giác BEH cân tại B nên $\angle E = \angle H_1$

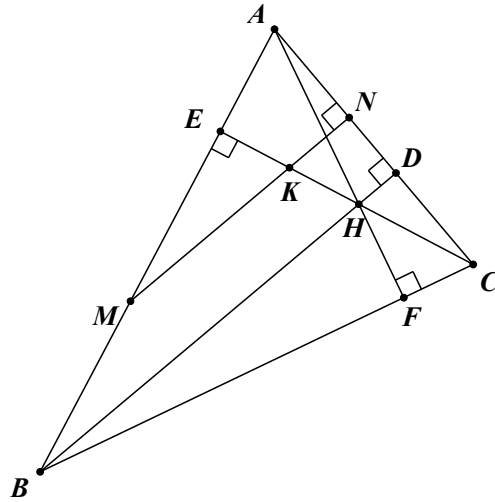
mà $2\angle E = \angle ABC = \angle E + \angle H_1 = 2\angle E$

Nên $\angle BEH = \angle ACB$

Câu 26. (HSG 7 trường Trần Hưng Đạo 2017- 2018)

Cho tam giác nhọn ABC có $AB > AC$, ba đường cao BD , CE và AF cắt nhau tại H . Lấy điểm M trên cạnh AB sao cho $AM = AC$. Gọi N là hình chiếu của M trên AC ; K là giao điểm của MN và CE . Chứng minh hai góc KAH và MCB bằng nhau.

Lời giải

$\triangle AMC$ có 2 đường cao MN và CE cắt nhau tại K

Nên K là trực tâm của $\triangle AMC$

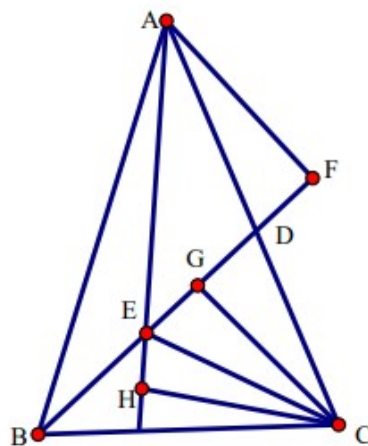
Suy ra AK là đường cao thứ 3

hay $AK \perp MC \Rightarrow \angle KAH = \angle MCB$.

Câu 27. (HSG 7 Vĩnh Phúc- năm học 2022 - 2023)

Cho tam giác ABC cân tại A , gọi D là trung điểm của AC . Trên đoạn BD lấy điểm E sao cho $\angle DAE = \angle ABD$. Chứng minh rằng $\angle DAE = \angle ECB$.

Lời giải

Vẽ $AF \perp DB$; $CG \perp DB$; $CH \perp AE$

Xét $\triangle ABF$ và $\triangle CAH$ có: $\angle AFB = \angle AHC = 90^\circ$, $AB = AC$ (gt), $\angle ABF = \angle CAH$ (gt)

Suy ra: $\triangle ABF = \triangle CAH$ (cạnh huyền – góc nhọn) suy ra $AF = CH$.

Xét $\triangle ADF$ và $\triangle CDG$ có: $\angle AFD = \angle CGD = 90^\circ$, $AD = DC$ (gt), $\angle ADF = \angle CDG$ (đối đỉnh)

Suy ra $\triangle ADF = \triangle CDG$ (cạnh huyền – góc nhọn) Suy ra $AF = CG$.

Từ đó ta có $CH = CG$

Xét $\triangle CEH$ và $\triangle CEG$ có: $\angle H = \angle G = 90^\circ$, CE là cạnh chung, $CH = CG$ (cmt)

Suy ra $\triangle CEH = \triangle CEG$ (cạnh huyền – cạnh góc vuông) $\Rightarrow \angle ECH = \angle ECG$

Mà $\angle ECG = \angle ECB + \angle ECB$; $\angle ECH = \angle EAC + \angle ECA$

Do đó $\angle ECB + \angle ECB = \angle EAC + \angle ECA$ (1)

Mặt khác: $\angle EBA + \angle ECB = \angle ECB + \angle ECA$ (2)

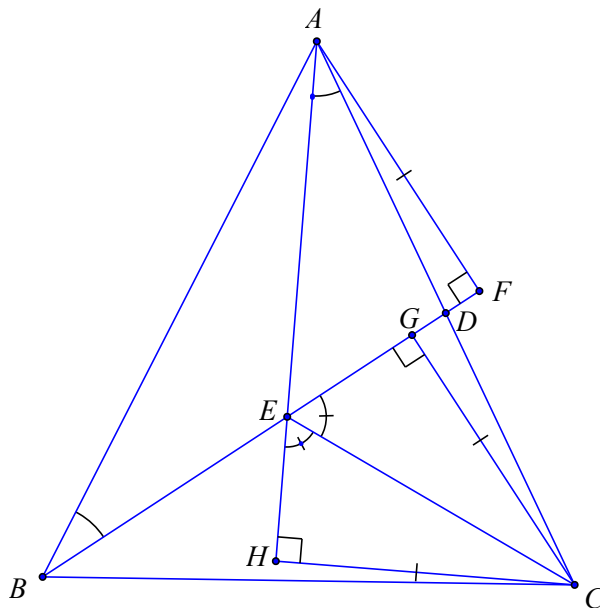
Lấy (1) trừ (2) theo vế ta có: $\angle ECB - \angle EBA = \angle EAC - \angle ECB = \angle EBA - \angle ECB \Rightarrow \angle EBA = \angle ECB$

Mà $\angle EAE = \angle ABD$ nên $\angle EAE = \angle ECB$

Câu 28. (HSG 7 huyện Lục Nam năm 2020 - 2021)

Cho $\triangle ABC$ cân tại A . Trên đường trung tuyến BD lấy điểm E sao cho $\angle EAE = \angle ABD$ (E nằm giữa B và D). Chứng minh rằng $\angle EAE = \angle ECB$.

Lời giải

Vẽ AF vuông góc BD , CG vuông góc BD , CH vuông góc với AE . Ta có

$\triangle ABF = \triangle CAH$ (cạnh huyền – góc nhọn). Suy ra: $AF = CH$.

$\triangle ADF = \triangle CDG$ (ch - gn) suy ra $AF = CG$.

Từ đó ta có $CH = CG$.

$\triangle CEH = \triangle CEG$ (ch-cgv)

$\Rightarrow \angle ECH = \angle ECG$

Mà $\angle ECG = \angle ECB + \angle ECB$; $\angle ECH = \angle EAC + \angle ECA$;

Mà

Do đó: $\widehat{EBC} + \widehat{ECB} = \widehat{EAC} + \widehat{ECA}$ (1)

Mặt khác: $\widehat{EBA} + \widehat{EBC} = \widehat{ECB} + \widehat{ECA}$

Lấy (1) trừ (2) theo vế ta có: $\widehat{EBC} + \widehat{ECB} - \widehat{EBA} - \widehat{EBC} = \widehat{EAC} + \widehat{ECA} - \widehat{ECB} - \widehat{ECA}$

$\widehat{ECB} - \widehat{EBA} = \widehat{EAC} - \widehat{ECB} \Rightarrow \widehat{ECB} - \widehat{EBA} = \widehat{EBA} - \widehat{ECB}$

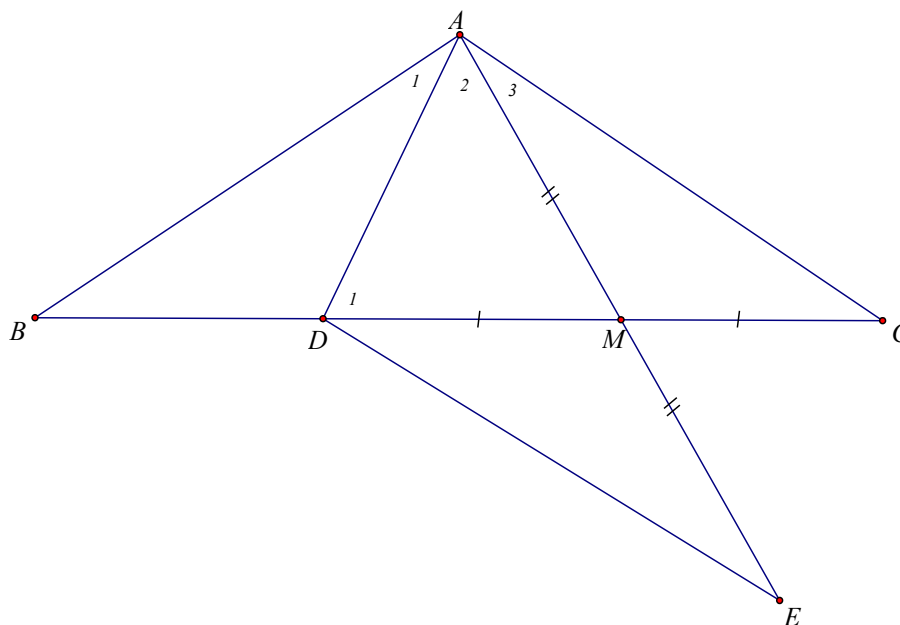
$\Rightarrow \widehat{EBA} = \widehat{ECB}$

$\Rightarrow \widehat{BAE} = \widehat{ECB}$ (đpcm).

Câu 29. (HSG 7 huyện Vĩnh Lộc, năm học 2017 - 2018)

Cho tam giác ABC cân. Trên cạnh đáy BC lấy điểm D sao cho $CD = 2BD$. Chứng minh rằng $\widehat{BAD} < \frac{1}{2}\widehat{CAD}$

Lời giải

Gọi M là trung điểm của DC . Trên tia đối của tia MA lấy điểm E sao cho $MA = ME$

Ta có hai tam giác AMC và EMD bằng nhau

Vì $MD = MC$, $MA = ME$, $\widehat{AMC} = \widehat{EMD}$

Nên $DE = DC$, $\widehat{A_3} = \widehat{DEM}$

Mặt khác: $\widehat{D_1} = \widehat{B}$ (tính chất góc ngoài của tam giác)

Mà $\widehat{B} = \widehat{C}$ (vì $\triangle ABC$ cân, đáy BC) nên $\widehat{D_1} > \widehat{C} \Rightarrow AC > AD$

Từ đó $DE > DA$

$\Rightarrow \widehat{A_2} > \widehat{DEM}$

$\Rightarrow \widehat{A_2} > \widehat{A_3}$

Vì $\angle A_1 = \angle A_3$ (do $\triangle ABD = \triangle ACM$)

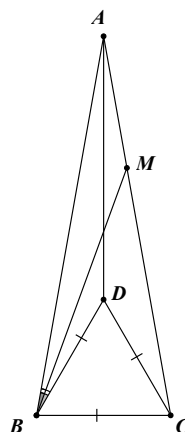
Nên $\angle A_2 + \angle A_3 > \angle A_1 + \angle A_3$ hay $2\angle A_1 < \angle A_2 + \angle A_3$

$$\Rightarrow \angle BAD < \frac{1}{2} \angle CAD$$

Câu 30. (HSG 7 Huyện 2017 - 2018)

Cho tam giác ABC cân tại A có $\angle A = 20^\circ$, vẽ tam giác đều DBC (D nằm trong $\triangle ABC$). Tia phân giác của $\angle ABD$ cắt AC tại M . Chứng minh tia AD là phân giác của $\angle BAC$.

Lời giải

$$\triangle ADB = \triangle ADC \text{ (c.c.c)}$$

Chứng minh

$$\Rightarrow \angle DAB = \angle DAC \quad \angle DAB = \frac{20^\circ}{2} = 10^\circ$$

, do đó

Vậy tia AD là phân giác của $\angle BAC$.

Tài liệu được chia sẻ bởi Website VnTeach.Com
<https://www.vnteach.com>